

Схвалено
педагогічною радою
протокол № 1 від 31.08.2021

Затверджено
наказом № 77 від 31.08.2021
Директор ліцею
Руслан ПАШКО

**Освітня програма
Вараського ліцею №5
Вараської міської територіальної громади
на 2021-2022 навчальний рік**

м. Вараш

Зміст

Розділ 1. Вступ	3
Розділ 2. Цілі та задачі освітнього процесу закладу загальної середньої освіти	5
2.1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ І СТУПЕНЯ	5
2.2. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ ІІ СТУПЕНЯ.....	8
2.3. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ ІІІ СТУПЕНЯ.....	18
Розділ 3.Опис моделі випускника закладу загальної середньої освіти.....	22
Розділ 4.Особливості організації освітнього процесу	26
Розділ 5. Показники реалізації освітньої програми	27
Розділ 6. Програмно-методичне забезпечення освітньої програми	28
Розділ 7. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОГО РОКУ	32
Розділ 8. НАВЧАЛЬНІ ПЛАНИ ТА ЇХ ОБҐРУНТУВАННЯ.....	32
Додатки	37

Розділ 1. Вступ

Духовна сила нації – творчий потенціал народу, глибоке усвідомлення надбань українців минулих років. Найважливіше завдання сучасного ліцею – розвивати творчі здібності учнів, допомагати їм реалізовувати свої таланти. Всебічний і гармонійний розвиток особистості передбачає єдність її освіченості, вихованості, загального розвитку. Виходячи з завдань сучасної освіти, процес навчання покликаний забезпечувати три функції – освітню, виховну, розвиваючу.

Навчання має комплексний вплив на особистість, незважаючи на те, що освітня функція найбільш специфічна для даного процесу. Сама освіта передбачає формування не лише знань і умінь, але й певних якостей, світогляду, ідейності, моральності особистості та ін. Умовне виділення освітньої, виховної і розвиваючої функції є корисним у практичній діяльності вчителя, особливо при плануванні завдань навчання.

Освітня функція передбачає, в першу чергу, засвоєння наукових знань, формування спеціальних і загально-навчальних умінь і навичок. Наукові знання передбачають факти, поняття, закони, закономірності, теорії, узагальнену картину світу. У відповідності з освітньою функцією вони повинні стати надбанням особистості, увійти в структуру її досвіду. Найповніша реалізація цієї функції повинна забезпечити повноту, систематичність і усвідомленість знань, їх міцність і дієвість. Це вимагає такої організації процесу навчання, щоб із змісту навчального предмета, що відображає відповідну галузь наукового знання, не випадали елементи, які є важливими для розуміння основних ідей і суттєвих причинно-наслідкових зв'язків, щоб у загальній системі знань не утворювалося пустот. Знання повинні бути належним чином впорядковані, набуваючи все більшої стрункості й логічної впорядкованості, щоб нові знання впливали з раніше засвоєних і прокладали шлях до наступних знань.

Конкретним результатом реалізації освітньої функції є дієвість знань, що виражається в свідомому оперуванні ними, у здатності мобілізувати попередні знання для отримання нових, а також сформованість найважливіших як спеціальних, так і загально-навчальних умінь і навичок.

Спеціальні уміння і навички — це специфічні для певного навчального предмета і галузі науки практичні уміння й навички. Наприклад, з фізики і хімії - це розв'язування задач, проведення лабораторних дослідів, показ демонстрацій, здійснення дослідницьких робіт. З географії – робота з картою, географічні вимірювання, орієнтування за допомогою компасу та інших приладів. З математики — розв'язування задач, робота з обчислювальними машинами різних типів, з логарифмічною лінійкою, з моделями та ін. З біології - робота з гербаріями, муляжами, колекціями, препаратами, мікроскопами.

Крім спеціальних умінь і навичок у процесі навчання учні оволодівають загально-навчальними уміннями і навичками, які мають відношення до всіх предметів, наприклад, навичками роботи з книгами,

довідниками, читання й письма, бібліографічним апаратом, раціональної організації домашньої праці, дотримання режиму дня тощо.

Процес навчання поряд з освітньою реалізує й виховну функцію, формуючи в учнів світогляд, моральні, трудові, естетичні, етичні уявлення, погляди, переконання, способи відповідної поведінки і діяльності в суспільстві, систему ідеалів, відношень, потреб, фізичну культуру, тобто сукупність якостей особистості. Об'єктивно навчання не може не виховувати певних поглядів, переконань, відношень, якостей особистості. Формування особистості взагалі неможливо без засвоєння системи моральних та інших понять, норм і вимог.

Між освітою і вихованням існує не однобічний зв'язок: від навчання до виховання. Процес виховання при правильній організації негайно виявляє благодатний вплив на навчання, оскільки виховання дисциплінованості, організованості, суспільної активності та інших якостей створює передумови для більш активного й успішного навчання. Власне, без належної вихованості учнів ефективний процес навчання неможливий.

Таким чином, головне завдання педагогічного колективу ліцею – в повній мірі реалізувати та гармонійно поєднати реалізацію всіх аспектів у навчанні:

- системою уроків, які передбачають завдання освіти, виховання і розвитку учнів;
- змістом діяльності учителя і здобувачів освіти, який забезпечував би реалізацію всіх трьох видів завдань;
- різноманітністю методів, форм і засобів навчання;
- в процесі контролю і самоконтролю навчання і при аналізі його результатів, причому одночасно оцінюється якість реалізації всіх функцій, а не однієї з них.

Сукупність цих вимог при побудові процесу навчання підносить його на якісно новий рівень, при якому комплексно реалізуються завдання, що стоять перед закладом загальної середньої освіти.

Ліцей здійснює свою діяльність на підставі ст.53 Конституції України, Закону України «Про освіту», на виконання статей 15,16 Закону України «Про загальну середню освіту»; забезпечує одержання здобувачами освіти повної загальної середньої освіти на рівні Державних стандартів.

Освітня програма закладу загальної середньої освіти розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти», Типових освітніх програм закладів загальної середньої освіти, затверджених наказами Міністерства освіти і науки України

Розділ 2. Цілі та задачі освітнього процесу закладу загальної середньої освіти

2.1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ І СТУПЕНЯ

Освітня програма *початкової освіти* (далі освітня програма) окреслює рекомендовані підходи до планування й організації Вараського ліцею №5 початкової освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями *обов'язкових результатів навчання*, визначених Державним стандартом початкової освіти.

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження, тривалість і взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення які подані в рамках навчальних планів;

- очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН;

- форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;

- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Типовою освітньою програмою.

Освітня програма I ступеня (початкова освіта) розроблена на виконання:

– Закону України «Про освіту» (Прийняття від 05.09.2017. Набрання чинності 28.09.2017);

– Закону України «Про повну загальну середню освіту»(Прийняття від 16.01.2020р. Набрання чинності 18.03.2020р.) , крім того:

1-4-ті класи

– Постанови Кабінету Міністрів України №87 від 21.02.2018 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти»;

– Наказ МОН України №1272 від 08.10.2019

"Про затвердження типових освітніх програм для 1-2-х класів закладів загальної середньої освіти"

– Наказ МОН України №1273 від 08.10.2019

"Про затвердження типових освітніх програм для 3-4-х класів закладів загальної середньої освіти"

– Лист Департаменту загальної середньої та дошкільної освіти МОН України №2.2-1250, 2.2-1255 від 21.05.2018

"Формувальне оцінювання учнів 1 класу"

Загальний обсяг навчального навантаження та тривалість і взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1-их класів складає 700 годин/навчальний рік

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 2-их класів складає 770 годин/навчальний рік:

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 3-іх класів складає 805 годин/навчальний рік,

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 4-их класів складає 910 годин/навчальний рік.

Перелік, зміст, тривалість і взаємозв'язок освітніх галузей

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах

У початкових класах ліцею здійснюватиметься поділ класів на групи при вивченні української та іноземних мов відповідно до чинних нормативів (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 р. № 128, зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 06.03.2002 за № 229/6517).

Перелік освітніх галузей для 1-их- 4-іх класів, які працюватимуть за НУШ

- Мовно-літературна, у тому числі:
українська мова та література, англійська мова
- Математична
- Природнича
- Технологічна
- Інформатична
- Соціальна і здоров'язбережувальна
- Громадянська та історична
- Мистецька
- Фізкультурна

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які мають реалізувати вчителі у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів, окреслених Типовими освітніми програмами.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме:

змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації. **Логічна послідовність вивчення предметів** розкривається у відповідних **навчальних програмах**.

ВИМОГИ ДО ОСІБ, ЯКІ МОЖУТЬ РОЗПОЧИНАТИ ЗДОБУТТЯ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років (відповідно до Закону України «Про освіту»).

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час.

Актуальною на даному етапі стала дистанційна форма навчання, тобто, застосування сучасних технологій, що забезпечують доставку інформації в інтерактивному режимі за допомогою використання ІКТ (інформаційно-комунікаційних технологій), шляхом застосування різних платформ, сервісів та інструментів для взаємодії з учнями.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

ОПИС ТА ІНСТРУМЕНТИ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності викладання у початковій школі повністю забезпечене кваліфікованими фахівцями; в 1-3 класах працюють вчителі, що пройшли курси і отримали сертифікат НУШ;

- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності – Державний стандарт, навчальні програми, підручники, які мають гриф МОН;

- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності – для учнів початкових класів ліцею створюється цілісне і креативне освітнє середовище згідно вимог НУШ; за кожним класом закріплено окремий кабінет, наявний такий кабінет і для проведення уроків інформатики;

- якість проведення навчальних занять – за якісне і вчасне проведення навчальних занять учителі несуть персональну відповідальність;

- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей) проводиться згідно вимог навчальних програм та обліковується у класному журналі.

За організацію системи внутрішнього забезпечення якості освіти відповідає заступник директора з навчальної роботи, яка опікується:

- оновленням методичної бази освітньої діяльності;
- контролем за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробкою рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторингом та оптимізацією соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створенням необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників через участь у вебінарах, семінарах, тренінгах та післядипломну курсову підготовку.

Освітня програма закладу початкової освіти передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

На основі освітньої програми складено та затверджено навчальний план закладу освіти, що конкретизує організацію освітнього процесу (додаток №1).

2.2. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ II СТУПЕНЯ

Освітня програма ліцею №5 розроблена на виконання законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р) та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти», згідно з наказами Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 №405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня».

Освітня програма базової середньої освіти (далі - Освітня програма) окреслює підходи до планування й організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти (далі – Державний стандарт).

Освітня програма визначає:

загальний обсяг навчального навантаження, тривалість і взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення які подані в рамках навчальних планів (додаток №2);

очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН;

форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Освітньою програмою.

Освітня програма закладу базової середньої освіти передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Освітня програма закладу освіти та перелік освітніх компонентів, що передбачені відповідною освітньою програмою, оприлюднена на веб-сайті закладу.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах(Додаток №3).

ЗАГАЛЬНІ ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

з/п	Ключові компетентності	Очікувані результати
	Спілкування державною мовою	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених</p>

		<p>завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
	<p>Математична компетентність</p>	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
	<p>Основні компетентності у природничих науках і технологіях</p>	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки,</p>

		<p>техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p>

		<p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні,</p>

		<p>екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>
--	--	--

НАСКРІЗНІ ЛІНІЇ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ:

- «Екологічна безпека й сталий розвиток»,
- «Громадянська відповідальність»,
- «Здоров'я і безпека»,
- «Фінансова грамотність».

Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; вони враховуються при формуванні освітнього середовища ліцею. Наскрізні лінії є соціальнозначимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та освітні проекти ліцею. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;
- предмети за вибором;
- роботу в проєктах;
- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
-----------------	------------------------

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Екологічна безпека й сталий розвиток</p>	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Громадянська відповідальність</p>	<p>Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Здоров'я і безпека</p>	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>

Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>
--	--

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти.

Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Продовження навчання у 5-9-х класах відбувається відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 16.04.2018 № 367 «Про затвердження Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти»

Перелік освітніх галузей.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- Мови і літератури
- Суспільствознавство
- Мистецтво
- Математика
- Природознавство

- Технології
- Здоров'я і фізична культура

Рекомендовані форми організації освітнього процесу.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 8-11 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу. Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу. Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відеоуроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчителів визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності викладання у ліцеї повністю забезпечене кваліфікованими фахівцями;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності – Державний стандарт, навчальні програми (таблиці 1, 10), підручники, які мають гриф МОН.
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності – учні ліцею навчаються частково за кабінетною системою; предметні кабінети, майстерні і спортивна зала обладнані відповідно до вимог Положення про
- навчальний кабінет та вимог техніки безпеки;
- якість проведення навчальних занять – за якісне і вчасне проведення навчальних занять учителі несуть персональну відповідальність;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей) проводиться згідно вимог навчальних програм та обліковується у класному журналі.

За організацію системи внутрішнього забезпечення якості освіти відповідають заступники директора з навчальної роботи, які опікуються:

оновленням методичної бази освітньої діяльності;
контролем за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробкою рекомендацій щодо їх покращення;
моніторингом та оптимізацією соціально-психологічного середовища закладу освіти;

створенням необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників через участь у вебінарах, семінарах, тренінгах та післядипломну курсову підготовку.

Освітня програма закладу базової середньої освіти передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

На основі освітньої програми складено та затверджено навчальний план, що конкретизує організацію освітнього процесу (Додаток №4).

2.3. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ ІІІ СТУПЕНЯ

Освітня програма розроблена на виконання Закону законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», постанов Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року №1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти», на основі Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти ІІІ ступеня, затвердженої наказом МОН від 20.04.2018 року №408 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти ІІІ ступеня» (у редакції наказу МОН від 28.11.2019 №1493 зі змінами, внесеними наказом МОН від 31 .03.2020 № 464, «Навчальний план для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти» (таблиці 2,3).

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження, тривалість і взаємозв'язки окремих предметів, курсів за вибором та індивідуальних занять, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення які подані в рамках навчальних планів;
- очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм, вказаних в навчальному плані;
- пропонований зміст навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН);
- форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Типовою освітньою програмою.

Загальний обсяг навчального навантаження та тривалість і взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані - додаток №4

Повноцінність загальної середньої освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної частини навчального плану.

Інваріантна складова плану сформована на державному рівні.

В 2021-2022 н.р. при виборі годин варіативної складової враховано індивідуальні освітні потреби здобувачів освіти.

За рахунок варіативної складової додаткові години, які передбачені типовими навчальними планами, відведені на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальної роботи із здібними учнями, а також з дітьми, які потребують педагогічної уваги, підтримки та корекції.

Варіативною частиною передбачені додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової для допрофільної підготовки учнів з математики та української та англійської мов та профільних класів з української мови.

10-А, 10-Б, 11-А– профільні класи з вивченням української мови (таблиця 3);

11-Б- профільні класи з вивченням математики (таблиця 3).

Очікувані результати навчання здобувачів освіти.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів. Ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності формуються відразу засобами усіх предметів.

Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх враховано при формуванні шкільного середовища. Наскрізні лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

- окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проєкти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;

- предмети за вибором;

- роботу в проєктах;

- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду.

Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти.

Профільна середня освіта здобувається, як правило, після здобуття базової середньої освіти. Діти, які здобули базову середню освіту та успішно склали державну підсумкову атестацію на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття профільної середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти за інших умов.

Перелік освітніх галузей.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- Мови і літератури
- Суспільствознавство
- Мистецтво
- Математика
- Природознавство
- Технології
- Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри тощо.

Засвоєння нового матеріалу можна проводити на лекції, конференції, екскурсії і т. д. Для конференції, дискусії вчителем або учнями визначаються теми доповідей учнів, основні напрями самостійної роботи. На навчальній екскурсії учні отримують знання, знайомлячись із експонатами в музеї, з роботою механізмів на підприємстві, спостерігаючи за різноманітними процесами, що відбуваються у природі. Консультації проводяться з учнями, які не були присутні на попередніх уроках або не зрозуміли, не засвоїли зміст окремих предметів. Розвиток і корекцію основних компетентностей можна, крім уроку відповідного типу, проводити на семінарі, заключній конференції, екскурсії тощо. Семінар як форма організації об'єднує бесіду та дискусію учнів. Заключна конференція може будуватися як у формі дискусії, так і у формі диспуту, на якому обговорюються полярні точки зору. Учитель або учні підбивають підсумки обговорення і формулюють висновки.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 8-11 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу.

Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу.

Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Учням, які готуються здавати заліки або іспити можливе проведення оглядових консультацій, які виконують коригувальну функцію, допомагаючи учням зорієнтуватися у змісті окремих предметів.

Консультація будується за принципом питань і відповідей.

Перевірка та/або оцінювання досягнення компетентностей крім уроку може здійснюватися у формі заліку, співбесіди, контрольного навчально-практичного заняття.

Залік як форма організації проводиться для перевірки якості засвоєння учнями змісту предметів, досягнення компетентностей. Ця форма організації як правило застосовується у класах з вечірньою формою здобуття освіти або для інших здобувачів профільної середньої освіти.

Співбесіда, як і залік, тільки у формі індивідуальної бесіди, проводиться з метою з'ясувати рівень досягнення компетентностей.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем.

Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відеоуроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Передбачені результати профільної середньої освіти

Освітня програма передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Реалізація освітньої програми загальної середньої освіти забезпечує формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для її успішної життєдіяльності, а саме: здатність спілкуватися державною та іноземними мовами, математичної грамотності й обізнаності у галузі природничих наук, техніки і технологій, готовності використовувати інформаційно-комунікаційні технології у своїй діяльності, уміння вчитися впродовж життя, здатності до соціальної комунікації й активності, життя в громадянському суспільстві, володіння навичками підприємницької діяльності, загальнокультурної й екологічної грамотності та готовності до здорового способу життя та інших компетентностей передбачених стандартом освіти

Розділ 3.Опис моделі випускника закладу загальної середньої освіти

Випускник Нової української школи і Вараського ліцею №5 зокрема – це особистість, патріот та інноватор.

- Цілісна особистість, усебічно розвинена, здатна до критичного мислення;
- Патріот з активною позицією, який діє згідно з морально-етичними принципами і здатний приймати відповідальні рішення;
- Інноватор, здатний змінювати навколишній світ, розвивати економіку, конкурувати на ринку праці, вчитися впродовж життя.

Випускник – це людина освічена, що самостійно здобуває знання, готова до прийняття морально виправданих рішень. Отже, сучасний випускник вміє усвідомлювати різноманіття життєвих цінностей (свобода, співпраця, повага іншої особистості), особисту самоцінність. Вміє здійснювати вибір: жити й працювати в різновіковому колективі. Здатний планувати своє життя у відповідності з метою, приймати рішення. Має життєвий досвід діяльності в групі: під керівництвом, самостійно, в парі, з книгою, з документами, з приладами, з комп'ютером.

Основні характерологічні орієнтири особистості випускника - вільна особистість. Особистість, що має високий рівень самосвідомості, громадянськості та самодисципліни. Така, що поважає себе, усвідомлює свою цінність та цінність іншої особистості, здатна нести відповідальність перед собою та суспільством. Гуманна особистість – проявляє милосердя, доброту, здатність до співпереживання, терпимість і доброзичливість. Готова надати допомогу, прагне до миру й розуміє цінність людського життя. Духовна особистість – має потребу до пізнання й самопізнання, рефлексії, має потребу в красі й спілкуванні. Творча особистість – наділена розвинутими здібностями, знаннями, вміннями, навичками, розвинутим інтелектом. Практична особистість – знає основи комп'ютерної грамотності, професійної підготовки, має естетичний смак, гарні манери, знає й поважає. Це людина, яка є прихильником здорового способу життя.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей здобувачів освіти. Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в

освітньому процесі міжпредметних і внутрішньо предметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес здобувачів освіти до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Здобувачі освіти набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в новій ситуації.

Освічені українці, всебічно розвинені, відповідальні громадяни і патріоти, здатні до інновацій – ось загальна формула, до якої прагне школа і наша є не винятком. Стоячи на порозі великим змін, ми приймаємо їх і будуємо формулу «випускника» по максимуму, тому що віримо: ось хто поведе Україну в XXI століття.

Сучасний світ складний. Дитині недостатньо дати лише знання. Ще необхідно навчитися користуватися ними. Знання та вміння, взаємопов'язані з ціннісними установками учня, формують його життєві компетентності, необхідні для успішної самореалізації у житті, навчанні та праці.

Ключові компетентності – це ті якості, яких кожен потребує для особистої реалізації, розвитку, активної громадянської позиції, соціальної інклюзії та працевлаштування і які здатні забезпечити життєвий успіх молоді у суспільстві знань.

До ключових компетентностей, визначених Новою школою і педагогічною радою ліцею належать:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних *життєвих ситуаціях*;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей у навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань,

умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Усі перелічені компетентності однаково важливі й взаємопов'язані. Кожну з них діти набуватимуть послідовно, поступово під час вивчення різних предметів на всіх етапах освіти. Спільними для всіх компетентностей є такі вміння:

- уміння читати і розуміти прочитане;
- уміння висловлювати думку усно і письмово;
- критичне мислення;
- здатність логічно обґрунтовувати позицію;
- ініціативність;
- творчість;
- уміння вирішувати проблеми, оцінювати ризики та приймати рішення;
- уміння конструктивно керувати емоціями, застосовувати емоційний інтелект;

- здатність до співпраці в команді.
Основою такої моделі є Концепція Нової української школи.

Розділ 4. Особливості організації освітнього процесу

Великого значення на сьогоднішній день набуває аспект педагогіки партнерства між всіма учасниками освітнього процесу.

Педагогіка партнерства (співробітництва) ґрунтується на принципах гуманізму й творчого підходу до розвитку особистості. Її метою бачимо створення нового гуманного співтовариства. Головним завданням педагогіки партнерства вбачаємо:

- подолання інертності мислення,
- перехід на якісно новий рівень побудови взаємовідносин між учасниками освітнього процесу.

Це завдання реалізовується у спільній діяльності учителя й учнів, учителя й батьків, що передбачає взаєморозуміння, єдність інтересів і прагнень з метою особистісного розвитку ліцеїстів.

Принципи партнерства:

- повага до особистості;
- доброзичливість і позитивне ставлення;
- довіра у відносинах;
- діалог – взаємодія – взаємоповага;
- розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків);
- принципи соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей).

Втілюючи ідеї педагогіки партнерства, вчителю необхідно використовувати в своїй роботі не тільки стандартні методи організації навчально-виховного процесу, але в більшій мірі виявляти ініціативу і будувати навчання і виховання таким чином, щоб дитина була постійно залучена до спільної діяльності. Як інструменти педагогіки партнерства можна використовувати цікаві й захоплюючі розповіді, відверту бесіду, справедливу і незалежну оцінку, заохочення творчих успіхів, особистий приклад, зустрічі з цікавими людьми, спільний пошук рішень, спільні суспільно корисні справи, благодійні акції тощо.

Упродовж останніх років наполегливо працюємо на упровадження особистісно-орієнтованої моделі освіти, заснованої на ідеології дитиноцентризму.

Дитиноцентризм розуміється як максимальне наближення навчання і виховання конкретної дитини до її сутності, здібностей і життєвих планів.

Актуальними для нової української школи є такі ідеї дитиноцентризму:

- відсутність адміністративного контролю, який обмежує свободу педагогічної творчості;
- активність учнів у навчальному процесі, орієнтація на інтереси та досвід учнів, створення навчального середовища, яке б перетворило навчання на яскравий елемент життя дитини;

- практична спрямованість навчальної діяльності, взаємозв'язок особистого розвитку дитини з її практичним досвідом;
- відмова від орієнтації навчально-виховного процесу на середнього школяра і обов'язкове врахування інтересів кожної дитини;
- виховання вільної незалежної особистості;
- забезпечення свободи і права дитини в усіх проявах її діяльності, врахування її вікових та індивідуальних особливостей, забезпечення морально-психологічного комфорту дитини;
- впровадження шкільного самоврядування, яке під свободою і самостійністю дитини передбачає виховання гуманістичних та демократичних ідей і світогляду, необхідних сучасному суспільству.

Розділ 5. Показники реалізації освітньої програми

Одним з сучасних викликів цієї Освітньої програми є впровадження Державного стандарту початкової освіти, нових навчальних програм для 10-11 класів. Адже ці документи мають новий зміст, спрямований на формування компетентностей в учнів, дотриманням діяльнісного та компетентнісного підходів, реалізацією інтегрованого навчання та вперше формування оцінювання в 1-х класах.

Всі ці параметри потребують особливої уваги як з боку адміністрації школи, так і з боку батьків, які перебувають з нами в партнерських відносинах.

До вимірювання також належать рівень виконання планів та програм, календарно-тематичне планування вчителя, а також професійно-діяльнісності якості педагогічних працівників. Особливу увагу приділити вчителям початкових класів.

Визначаємо критерії, що містять основні індивідуально-особистісні та професійно-діяльнісні якості, необхідні для успішного виконання стратегічної мети та завдань реформування початкової освіти:

- професійно-педагогічна компетентність – обізнаність із новітніми науково обґрунтованими відомостями з педагогіки, психології, методик, інноватики для створення освітньо-розвивального середовища, що сприяє цілісному індивідуально-особистісному становленню дітей молодшого шкільного віку, здатність до продуктивної професійної діяльності на основі розвиненої педагогічної рефлексії відповідно до провідних ціннісно-світоглядних орієнтацій, вимог педагогічної етики та викликів початкових класів ліцею;
- соціально-громадянська компетентність – розуміння сутності громадянського суспільства, володіння знаннями про права і свободи людини, усвідомлення глобальних (у тому числі екологічних) проблем людства і можливостей власної участі у їх розв'язанні, усвідомлення громадянського обов'язку та почуття власної гідності, вміння визначати проблемні питання у соціокультурній, професійній сферах життєдіяльності людини та віднаходити шляхи їх розв'язання, навички ефективної та конструктивної участі в цивілізаційному суспільному розвитку, здатність до ефективної командної роботи, вміння попереджувати та розв'язувати конфлікти, досягаючи компромісів;
- загальнокультурна компетентність – здатність розуміти твори мистецтва, формувати власні мистецькі смаки, самостійно виражати ідеї, досвід та почуття за допомогою мистецтва, усвідомлення власної національної ідентичності як

підґрунтя відкритого ставлення та поваги до розмаїття культурного вираження інших;

- мовно-комунікативна компетентність – володіння системними знаннями про норми і типи педагогічного спілкування в процесі організації колективної та індивідуальної діяльності, вміння вислуховувати, відстоювати власну позицію, використовуючи різні прийоми розміркувань та аргументації, розвиненість культури професійного спілкування, здатність досягати педагогічних результатів засобами продуктивної комунікативної взаємодії (відповідних знань, вербальних і невербальних умінь і навичок залежно від комунікативно-діяльнісних ситуацій);
- психологічно-фасилітативна компетентність – усвідомлення ціннісної значущості фізичного, психічного і морального здоров'я дитини, здатність сприяти творчому становленню молодших школярів та їхній індивідуалізації;
- підприємницька компетентність – вміння генерувати нові ідеї й ініціативи та втілювати їх у життя з метою підвищення як власного соціального статусу та добробуту, так і розвитку суспільства і держави;
- інформаційно-цифрова компетентність – здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, отримувати інформацію та оперувати нею відповідно до власних потреб і вимог сучасного високотехнологічного інформаційного суспільства.

Розділ 6. Програмно-методичне забезпечення освітньої програми

Для виконання освітніх програм ліцею на 2021/2022 навчальний рік передбачено використання, затверджених Міністерством освіти і науки України, навчальних програм з усіх предметів інваріантної частини; курсів за вибором і факультативів варіативної складової, що забезпечує інтеграцію загальноосвітніх (основних і додаткових) програм, у єдину освітню програму, що дозволяє одержати запланований результат освіти - "модель" випускника.

Перелік підручників, що використовуються у Вараському ліцеї №5.

Клас	Назва підручника і автор	Прим.
1	Українська мова. Буквар. Пономарьова К.І.	
	Англійська мова. Мітчел Г.К.	
	Математика.Скворцова С.О.	
	Я досліджую світ. Гільберт Т.Г.	
	Мистецтво. Калініченко О.В.	
2	Математика. Лищенко Г.П.	
	Англійська мова . Мітчел Г.К.	
	Українська мова. Пономарьова К.І.ч1,Савченко О.Я.ч2	
	Мистецтво. Калініченко О.В.	
	Трудове навчання. І.М. Веремійчик, В.П. Тименко	
	Я досліджую світ. Гільберт Т.Г.	
3	Математика. Листопад Н.	
	Мова і читання, Пономарьова К.І.ч1	
	Укр мова і читання, Савченко О.Я.ч2	

	Я досліджую світ. Гільберг Т.Г.	
	Англійська мова. Мітчел Г.К.	
4	Математика 3 клас Богданович М.В.	
	Природознавство. Грущинська І	
	Трудове навчання. Веремійчик І.М.	
	Основи здоров'я. Бех І.Д.	
	Літературне читання. Савченко О.Я.	
	Англійська мова. Карпюк О.	
	Я у світі. Тагліна О.В.	
	Музичне мистецтво. Кондратова Л.Т.	
	Образотворче мистецтво. Резніченко М.І.	
	Українська мова. Захарійчук М.Д.	
	Інформатика .Коршунова О.В. Інформатика .Корнієнко М.М.	
5	Українська мова. Заболотний О.В.	
	Українська література. Коваленко Л.Т.	
	Англійська мова. Карпюк О.	
	Математика. Істер О.С.	
	Природознавство. Коршевнік Т.В., Баштовий В.І.	
	Основи здоров'я. Бойченко Т.Є, Василенко С.В., Гущина Н.І., Василяшко І.П., Коваль Н.С., Гурська О.К.	
	Вступ до історії. Гісем О.	
Інформатика. Корнієнко М.М.		
6	Всесвітня історія. Сорочинська Н.	
	Українська мова. Заболотний О.В.	
	Українська література. Авраменко О.М.	
	Світова література. Ніколенко О.М.	
	Інформатика. Бондаренко О.О.	
	Музичне мистецтво. Масол Л.М.	
	Образотворче мистецтво. Железняк С.М.	
	Трудове для хлопчиків. Терещук Б.М.	
	Трудове для дівчаток. Ходзицька І.Ю.	
	Математика .Тарасенкова Н.А.	
	Основи здоров'я. Бех І.Д.	
	Географія. Бойко В.М.	
	Англійська мова. Карпюк О.	
Біологія. Остапченко Л.І., Балан П.Г.		
7	Історія України. Свідерський Ю.Ю.	
	Всесвітня історія . Пометун О.	
	Музичне мистецтво. Кондратова Л.Г.	
	Зарубіжна література . Ніколенко О.М.	
	Образотворче мистецтво. Рубня Т.Є.	
	Українська мова. Заболотний О.В.	
	Українська література. Авраменко О.М.	
	Основи здоров'я. Бех І.Д.	

	Фізика . Сиротюк В.Д.	
	Географія. Бойко В.М.	
	Англійська мова .Карп'юк О.	
	Алгебра . Істер О.С.	
	Геометрія. . Істер О.С.	
	Біологія. Запорожець Н.В.	
	Хімія .Ярошенко Т.	
	Трудове навчання (для хлопчиків),Терещук Б.М.	
	Трудове навчання (для дівчаток), Ходзицька І.Ю.	
	Інформатика. Ривкінд Й.Я.	
8	Історія України . Гупан Н.М.	
	Всесвітня історія .Гісем О.В.	
	Географія . Бойко В.М.	
	Зарубіжна література.Ковбасенко Ю.І.	
	Українська мова . Заболотний О.В.	
	Українська література .Авраменко О	
	Основи здоров'я .Бех І.Д.	
	Фізика . Баряхтар В.Г.	
	Географія .Кобернік С.Г.	
	Англійська мова . Карп'юк О.	
	Алгебра . Н.С.Прокопенко	
	Геометрія 8 клас А.П.Єршова	
	Біологія . Матяш Н.Ю.	
	Хімія .Григорович О.В.	
	Інформатика. Морзе Н.В.	
	Мистецтво. Кондратова Л.Г.	
	Трудове навчання,обслуговуюча, Терещук А.І.	
	Трудове навчання, технічна, Гащак В.М.	
9	Історія України. Пометун О.	
	Всесвітня історія . Гісем О.В.	
	Основи правознавства . Ремех Т.О.	
	Мистецтво. Масол Л.М.	
	Трудове навчання. Технічні види праці. ТуташинськийВІ	
	Трудове навчання.Обслуг. види праці.Пелагейченко М.Л.	
	Зарубіжна література . Волощук Є.	
	Українська мова. Заболотний В.В.	
	Українська література. Авраменко О	
	Основи здоров'я . Тагліна О.В.	
	Фізика, Бар'яхтар В.Г.	
	Інформатика. Бондаренко О.О.	
	Географія . Бойко В.М.	
	Англійська мова . Карп'юк О.	
	Алгебра . Мерзляк А.Г.	
	Геометрія . Єршова А.П.	

	Біологія. Соболь В.І.	
	Хімія. Григорович О.П.	
10	Українська мова (рівень стандарту).Заболотний О.	
	Українська література (рівень стандарту) Фасоля А.М., Українська література (проф.рівень) Слоньовська О.В.	
	Зарубіжна література.Ісаєва О.О.	
	Історія України (профільний рівень) Власов В.С., Кульчицький С.В.	
	Всесвітня історія (рівень стандарту).Сорочинська Н.М.	
	Геометрія(проф.. рівень) .Мерзляк А.Г.	
	Англійська мова (10-й рік, рів. стандарту) Карп'юк О. Англійська мова (10-й рік,проф. рівень) Морська Л.	
	Мистецтво (рівень стандарту, проф. рівень) Масол Л.	
	Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія, рівень стандарту). Мерзляк А.Г.	
	Інформатика (рівень стандарту) підручник для 10(11) класу закладів загальної середньої освіти. Авт.: Морзе Н. В., Барна О. В..	
	Біологія і екологія (рівень стандарту) Андерсон О.А.	
	Географія (рівень стандарту) Бойко В.М.	
	Фізика (рівень стандарту, за навчального програмою авторського колективу під керівництвом Ляшенка О.І.)» Баряхтар В.Г.	
	Хімія (рівень стандарту) Савчин М.М.	
	Захист Вітчизни (рівень стандарту)» Гнатюк М. Р.	
	Захист Вітчизни (рівень стандар-ту, «Основи медичних знань»)Гудима А.А.	
11	Технології. Коберник О.М.	
	Математика (рівень Стандарту)Мерзляк А.Г.	
	Історія України. Власова В.	
	Всесвітня історія . Ладиченко	
	Зарубіжна література.Ісаєва О.	
	Українська мова .Заболотний О.	
	Українська мова (проф.рівень)Ворон А.А.	
	Українська література . (проф.рівень) Слоньовська О.В	
	Астрономія .Пришляк М.П.	
	Фізика .Баряхтар В.Г.	
	Інформатика .Морзе Н.В.	
	Алгебра (проф.рівень)Мерзляк А.Г.	
	Геометрія .Бевз Г.П.	
	Біологія і екологія.Соболь В.	
	Хімія .Яроменко О.	
	Англійська мова. Карпюк О.	
Англійська мова(проф..рівень) Морська Л.		
Захист Вітчизни.Гнатюк М.		
	Географія(рівень ст..) Гільберг Т.	

Розділ 7. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОГО РОКУ

Відповідно до статті 15 (розділ XII) Закону України «Про освіту» структура навчального року, тривалість навчального тижня, інші форми організації освітнього процесу встановлюються загальноосвітнім навчальним закладом середньої освіти у межах часу передбаченого програмою.

2021/2022 навчальний рік розпочинається 1 вересня 2021 року та закінчується не пізніше 1 липня 2022 року. Орієнтовна структура навчального року:

I семестр - з 01.09.2021 по 24.12.2021;

II семестр - з 10.01.2022 по 03.06.2022 року.

Впродовж навчального року проводяться канікули:

осінні канікули - з 23.10.2021 по 31.10.2021;

зимові канікули - з 25.12.2021 по 09.01.2022;

весняні канікули - з 22.03.2022 по 27.03.2022.

Тривалість канікул – не менше 30 календарних днів.

Орієнтовна дата проведення свята «Останній дзвоник» - 03 червня 2022 року.

Дата вручення документів про освіту буде визначена додатково (в залежності від термінів проведення ДПА, ЗНО).

Перелік предметів державної підсумкової атестації визначається Міністерством освіти і науки України. Терміни їх проведення визначаються навчальним закладом та погоджуються з відділом освіти Вараської міської територіальної громади.

Орієнтовні терміни проведення ДПА для 4-х класів – остання декада травня 2022 року; для 9-х класів – календарний тиждень після закінчення навчального року.

Рішення про доцільність проведення навчальної практики та навчальних екскурсій приймає педагогічна рада школи.

Ліцей працює в режимі п'ятиденки з двома вихідними – субота, неділя. Навчальні заняття проводяться в одну зміну з 8⁰⁰ до 14²⁵ і регламентуються розкладом уроків, затвердженим директором ліцею.

Упродовж навчального дня проводяться одна велика перерва 20 хвилин: з 12²⁵ до 12⁴⁵.

Розділ 8. Навчальні плани та їх обґрунтування

Загальноосвітній навчальний заклад – Вараський ліцей № 5 – налічує 32 класи. У ліцеї навчається 828 учнів. Тип закладу: ліцей.

Навчальні плани для здобувачів загальної середньої освіти I ступеня (початкова освіта) розроблені на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2011 року № 462

«Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти», наказу №407 від 20.04.2018, листа Міністерства освіти і науки України №01/09-254 від 20.04.2018, що регламентують роботу педагогічного колективу в 3-4-х класах на 2019-2020 навчальний рік.

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальні плани початкової школи передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети.

Повноцінність загальної середньої освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної частини навчальних планів.

Інваріантна складова плану сформована на державному рівні.

В 2021-2022н.р. по 1год фізичної культури в усіх початкових класах відведено на вивчення ритміки згідно з рекомендаціями МОН України.

При виборі годин варіативної частини враховано індивідуальні освітні потреби учнів.

За рахунок варіативної складової додаткові години, які передбачені типовими навчальними планами, відведені на підсилення вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних та групових занять

В 2,3,4-х класах вводиться по одній годині курсу за вибором «Християнська етика». «Християнська етика» введена з метою здійснення духовно - морального виховання учнів на основі біблійних принципів.

Розвивається система індивідуальної роботи із здібними учнями, а також з дітьми, які потребують педагогічної уваги, підтримки та корекції. Для цього до варіативної частини робочого навчального плану введено в 4 класах по 0,5 годин для вищезгаданої роботи.

В 1-х класах по 1-й додатковій годині з варіативної частини відведено для вивчення української мови з метою рівномірного розподілу годин на навчання грамоти та письма (4 години навчання грамоти, 4 години – навчання письма).

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до нормативів, затверджених наказом МОН України від 20.02.2002р. №128. Поділ учнів на групи відбувається при вивченні української та англійської мов в 1-Б, 1-В класах, 2-А, 2-Б, 3-Б. 4-А, 4-Б та інформатики в 2-4 класах.

Таке поєднання інваріантної і варіативної частини навчального плану дає можливість індивідуалізувати навчальний процес на основі досягнення учнями відповідного рівня творчого розвитку, включає кожного у практичну, творчу діяльність, готує до самопізнання, свідомого вибору професій, формує високі моральні якості громадянина України.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах I ступеня в додатках №1- 3.

Школа II ступеня (15 класів)

Інваріантна складова плану сформована на державному рівні.

Особливостями навчальних планів школи II ступеня є:

Години навчальних предметів інваріантного та варіативного складників навчального плану, що позначені дробовим числом (0,5; 1,5; 2,5; 3,5),

викладаються в навчальному закладі таким чином: ціла частина – щотижнево, дробова (0,5 год.) – по одній годині через тиждень. У 5-7 класах 0,5 години української мови – по одній годині через тиждень. У 7-х класах 0,5 години хімії вивчається по одній годині через тиждень. У 8-9-х класах 0,5 години історії України вивчається по одній годині через тиждень, у 9-х класах 0,5 години географії вивчаються по одній годині через тиждень. У межах галузі «Суспільствознавство» в 5-х класах вивчається курс «Історія України (Вступ до історії)», у 6-класах вивчається інтегрований курс «Всесвітня історія. Історія України».

Варіативний складник у школі другого ступеня реалізується через курси за вибором та консультації. При виборі годин варіативної частини враховано індивідуальні світні потреби учнів.

У 2021/2022 навчальному році з метою розширення знань учнів про свій край було введено факультативи «Рідний край» (5-А, 5-Б, 5-В(Заняття заносяться до розкладу уроків.), 6-А, 6-Б та 6-В кл.), «Історія рідного краю» (8-Б кл.).

Для роботи з дітьми, які потребують педагогічної уваги, підтримки та корекції передбачені години спілкування з психологом (на базі 6-В та 8-В кл.).

З метою вільного спілкування в європейському просторі, а також за бажанням батьків в 9-А класі 1 година варіативного складника відводиться на збільшення годин та вивчення предмета інваріантного складника – «Англійська мова».

Для фізично ослаблених дітей з варіативної частини навчального плану введено 3 години занять з фізкультури (спецмедгрупа).

У 5-9 класах освітня галузь «Технології» реалізується через предмети «Трудове навчання» та «Інформатика».

З метою забезпечення освітніх потреб здобувачів освіти, розвитку їх здібностей та обдарувань у школі функціонують класи з поглибленим вивченням математики (9-А), української мови (8-А, 8-Б, 9-Б).

Навчальні плани для здобувачів базової середньої освіти розроблені на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти», наказу №405 від 20.04.2018

Навчальний план здобувачів профільної середньої розроблений на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти», наказу №408 від 20.04.2018.

Повноцінність загальної середньої освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної частини навчального плану.

Інваріантна складова плану сформована на державному рівні.

В 2021-2022 н.р. при виборі годин варіативної складової враховано індивідуальні освітні потреби здобувачів освіти.

За рахунок варіативної складової додаткові години, які передбачені типовими навчальними планами, відведені на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальної роботи із здібними учнями, а також з дітьми, які потребують педагогічної уваги, підтримки та корекції.

Варіативною частиною передбачені додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової: 4 год для поділу на хлопців та дівчат для виконання програми з трудового навчання; для поглибленого та профільного вивчення української та англійської мов та математики. У 8-А та 8-Б класах на поглиблене вивчення української мови відповідно виділено по 2 год з варіативної складової навчального плану.

У 9-А класі введено додатково 1 годину на вивчення англійської мови та 3 години на поглиблене вивчення математики, а в 9-Б класі 2 години на поглиблене вивчення української мови.

В 10-А, 10-Б і 11-А класах (філологічний профіль) та в 11-Б (математичний профіль) введено додаткові години на вивчення профільного предмету українська мова - 4 години та математика 5 год. Для підсилення предметів інваріантної складової - 2 години математики в 10-А та 11-А класах.

Курси за вибором мають велике значення, оскільки їх вивчення є однією з умов підготовки всебічно розвиненої особистості.

Для фізично ослаблених дітей з варіативної частини навчального плану введено 3 години занять з фізкультури (спецмедгрупа).

Для роботи з обдарованими дітьми а також з дітьми, які потребують педагогічної уваги, підтримки та корекції передбачені та індивідуальні години з математики, української мови, хімії, біології, англійської мови, фізики, географії.

Інваріантна та варіативна складові робочого навчального плану ліцею реалізуються у відповідності до граничного навантаження учня. Уроки фізичної культури при визначенні цього показника не враховуються. Курси за вибором відвідують всі учні класу. Заняття заносяться до розкладу уроків.

Таке поєднання інваріантної і варіативної частини навчального плану дає можливість індивідуалізувати навчальний процес на основі досягнення учнями відповідного рівня творчого розвитку, включає кожного у практичну, творчу діяльність, готує до самопізнання, формує морально-естетичне ставлення до дійсності, високі моральні якості громадянина України.

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів

здійснюватиметься відповідно до нормативів, затверджених наказом МОН України від 20.02.2002 №128 та наказу №826 від 30.07.2015. Поділ учнів на групи відбуватиметься при вивченні української мови, англійської мови, трудового навчання, інформатики, захисту України, фізичного виховання на хлопців та дівчат в 10-11-х класах. Для виконання програми з трудового навчання на поділ на групи з варіативної частини додатково виділяється 4 годин.

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 15.08.2011 №872 «Про затвердження порядку організації інклюзивного навчання в загальноосвітніх навчальних закладах» зі змінами від 09.08.2017 №588 з метою

реалізації права дітей з особливими освітніми потребами на освіту за місцем проживання, їх соціалізацію та інтеграцію в суспільство, в школі створено та функціонуватиме 7 інклюзивних класів, в яких навчається 11 учнів з особливими освітніми потребами. Для цих учнів передбачено створення відповідних умов, а саме: адаптацію навчального матеріалу, використання адекватних форм і методів освітньої роботи, психолого – педагогічний супровід, співпраця з батьками чи особами, які їх замінюють.

Для кожного учня складено індивідуальний навчальний план у відповідності до вимог листа МОН № 1/9-325 від 14.06.2017 року та індивідуальну програму розвитку.

Навчальні плани для дітей з особливими освітніми потребами обов'язково включають години корекційно-розвиткових занять, які проводять корекційні педагоги на основі складених договорів про надання освітніх послуг.

Варіативність змісту базової середньої освіти реалізується також через запровадження в навчальних програмах резервного часу, що створює простір для задоволення освітніх потреб учнів, вирівнювання їх досягнень, розвитку наскрізних умінь тощо.

Відповідно до пункту 1.6 Положення про індивідуальну форму навчання в загальноосвітніх навчальних закладах /наказ Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2016 року №8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10.07.2019 року №955 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2016 року №8»)/ для 4-х учнів організовано індивідуальне навчання у формі педагогічного патронажу за окремими навчальними планами для кожного учня.

На індивідуальній формі навчання (педагогічний патронаж) перебуває 6 учнів: 3 учні в початковій школі, 2 учні 8-х класах та 1 учень в 10 класі. Для цих дітей навчання організоване згідно з «Положенням про індивідуальну форму навчання». Всі учні навчаються за різними програмами: за програмою для дітей з інтелектуальними порушеннями, для дітей з порушенням опорно-рухового апарату.

Повноцінність базової загальної середньої освіти учнів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами забезпечується через реалізацією інваріантної, варіативної частин навчального плану та корекційно-розвиткових занять.

до освітньої програми I ступеня

Навчальний план
ліцею (1-2кл.) з українською мовою навчання
(відповідно до наказу МОН України від 08.10.2019 за №1272 « Про
затвердження типових освітніх програм для 1-2 класів закладів загальної
середньої освіти»)

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах						
		1-А	1-Б	1-В	2-А	2-Б	2-В	Всього
Мовно-літературна	Українська мова	7+1	7+1	7+1	7	7	7	42+3
	Іноземна мова	2	2	2	3	3	3	15
Математична	Математика	4	4	4	4	4	4	24
Природнична, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична	Я досліджую світ	3	3	3	3	3	3	18
Мистецька	Музичне мистецтво	1	1	1	1	1	1	6
	Образотв. мистецтво	1	1	1	1	1	1	6
Технологічна Інформатична	Трудове навчання	1	1	1	1	1	1	6
	Інформатика				1	1	1	3
Фізкультурна	Фізична культура	2	2	2	2	2	2	22
	Ритміка	1	1	1	1	1	1	7
Усього		22+1	22+1	22+1	24	24	24	138+3
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1	1	1	1	1	1	6
Індивідуальні заняття								
Курс за вибором: Християнська етика					1	1	1	3
Курс за вибором: Уроки для сталого розвитку								
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		20	20	20	22	22	22	
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		23	23	23	25	25	25	144+3

Навчальний план ліцею (3-і кл.) з українською мовою навчання
(відповідно до наказу МОН України від 08.10.2019 за №1273 «Про затвердження типових освітніх програм для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти»)

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах			
		3-А	3-Б	3-В	Всього
Мовно- літературна	Українська мова	7	7	7	21
	Іноземна мова	3	3	3	9
Математична	Математика	5	5	5	15
Природнича, громадянська, соціальна, здоров'я- збережувальна, історична	Я досліджую світ	3	3	3	9
Мистецька	Музичне мистецтво	1	1	1	3
	Образот. мистецтво	1	1	1	3
Технологічна	Трудове навчання	1	1	1	3
Інформативна	Інформатика	1	1	1	3
Фізкультурна	Фізична культура	2	2	2	6
	Ритміка	1	1	1	3
Усього		25	25	25	75
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1	1	1	3
Курс за вибором: Християнська етика		1	1	1	3
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		23	23	23	
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		26	26	26	78

Навчальний план ліцею (3-і кл.) з українською мовою навчання
(відповідно до наказу МОН України від 08.10.2019 за №1273 «Про затвердження типових освітніх програм для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти»)

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах				
		4-А	4-Б	4-В	4-Г	Всього
Мовно- літературна	Українська мова	7	7	7	7	28
	Іноземна мова	3	3	3	3	12
Математична	Математика	5	5	5	5	20
Природнича, громадянська, соціальна, здоров'я- збережувальна, історична	Я досліджую світ	3	3	3	3	12
Мистецька	Музичне мистецтво	1	1	1	1	4
	Образот. мистецтво	1	1	1	1	4
Технологічна	Трудове навчання	1	1	1	1	4
Інформативна	Інформатика	1	1	1	1	4
Фізкультурна	Фізична культура	2	2	2	2	8
	Ритміка	1	1	1	1	4
Усього		25	25	25	25	100
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1	1	1	1	4
Курс за вибором: Християнська етика		1	1	1	1	4
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		23	23	23	23	
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		26	26	26	26	104

Навчальний план
ліцею з навчанням українською мовою
відповідно таблиці 1 до наказу МОН України №405 від 20.04.2018

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах				
		5-А	5-Б	5-В	6-А	6-Б
Мови і літератури	Українська мова	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
	Українська література	2	2	2	2	2
	Іноземна мова	3	3	3	3	3
	Зарубіжна література	2	2	2	2	2
Суспільствознавство	Історія України	1	1	1	1	1
	Всесвітня історія				1	1
Мистецтво	Музичне мистецтво	1	1	1	1	1
	Образотворче мистецтво	1	1	1	1	1
Математика	Математика	4	4	4	4	4
	Алгебра					
	Геометрія					
Природознавство	Природознавство	2	2	2		
	Біологія				2	2
	Географія				2	2
	Фізика					
	Хімія					
Технології	Трудове навчання	2	2	2	2+2	2
	Інформатика	1	1	1	1	1
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	1	1
	Фізична культура**	3	3	3	3	3
Разом		26,5	26,5	26,5	29,5+2	29,5
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
Рідний край		1	1	1	1	1
Фізична культура(спецмедгрупа)				1		
Польська мова		1	1	1	1	1
Математика		0,5	0,5		0,5	0,5
Українська мова		0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Англійська мова		0,5	0,5		0,5	0,5
Гранично допустиме навчальне навантаження		28	28	28	31	31
Всього (без урахування поділу класів на групи)		30	30	30	33	33

Навчальний план
ліцею з навчанням українською мовою
відповідно таблиці 1 до наказу МОН України №405 від 20.04.2018

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах				
		6-В	7-А	7-Б	7-В	8-А
Мови і літератури	Українська мова	3,5	2,5	2,5	2,5	2+2
	Українська література	2	2	2	2	2
	Іноземна мова	3	3	3	3	2
	Зарубіжна література	2	2	2	2	2
Суспільствознавство	Історія України	1	1	1	1	1,5
	Всесвітня історія	1	1	1	1	1
	Основи правознавства					
Мистецтво	Музичне мистецтво	1	1	1	1	1
	Образотворче мистецтво	1	1	1	1	
	Мистецтво					1
Математика	Математика	4				
	Алгебра		2	2	2	2
	Геометрія		2	2	2	2
Природознавство	Біологія	2	2	2	2	2
	Географія	2	2	2	2	2
	Фізика		2	2	2	2
	Хімія		1,5	1,5	1,5	2
Технології	Трудове навчання	2	1+1	1+1	1+1	1
	Інформатика	1	1	1	1	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	1	1
	Фізична культура	3	3	3	3	3
Разом		29,5	31+1	31+1	31+1	30,5+2
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		3,5	1,5	1,5	1,5	0,5
Рідний край		1				
Українська мова		0,5	0,5	0,5	1	0,5
Польська мова		1				
Англійська мова		0,5	1			0,5
Математика		0,5			0,5	0,5
Фізика				0,5		0,5
Зарубіжна література				0,5		
Біологія						0,5
Хімія			0,5			0,5
Географія						0,5
Гранично допустиме навчальне навантаження		31	32	32	32	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)		33	33,5	33,5	33,5	36

Продовження додатку №4
до освітньої програми II ступеня

**Навчальний план
ліцею з навчанням українською мовою
відповідно таблиці 1 до наказу МОН України №405 від 20.04.2018**

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах				
		8-Б	8-В	9-А	9-Б	9-В
Мови і літератури	Українська мова	2+2	2	2	2+2	2
	Українська література	2	2	2	2	2
	Іноземна мова	2	3	2+1	2	3
	Зарубіжна література	2	2	2	2	2
Суспільствознавство	Історія України	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
	Всесвітня історія	1	1	1	1	1
	Основи правознавства			1	1	1
Мистецтво	Музичне мистецтво					
	Образотворче мистецтво					
	Мистецтво	1	1	1	1	1
Математика	Математика					
	Алгебра	2	2	2+2	2	2
	Геометрія	2	2	2+1	2	2
Природознавство	Природознавство					
	Біологія	2	2	2	2	2
	Географія		2	1,5	1,5	1,5
	Фізика	2	2	3	3	3
	Хімія	2	2	2	2	2
Технології	Трудове навчання	1	1+1	1	1	1
	Інформатика	2	2	2	2	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	1	1
	Фізична культура	3	3	3	3	3
Разом		30,5+2	31,5+1	32+4	32+2	33
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		3,5	2	0	2	3
Українська мова		0,5	0,5		1	1
Англійська мова		0,5			1	
Математика		0,5	0,5			1
Біологія						
Фізика						
Історія рідного краю		1				
Географія						1
Хімія		0,5				
Психологія			1			
Гранично допустиме навчальне навантаження		33	33	33	33	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)		36	34,5	36	36	36

Навчальний план
ліцею для 10-х та 11-х класів профільної загальної середньої освіти
відповідно таблиці 2 до наказу МОН України №408 від 20.04.2018

Предмети	Кількість годин на тиждень у класах			
	10-А	10-Б	11-А	11-Б
Базові предмети¹	29	24	30	27
Українська мова	2+2	2+2	2+2	2+2
Українська література	2	2	2	2
Зарубіжна література	1	1	1	1
Іноземна мова. Англійська мова	2	2+1	2	2
Історія України	1,5	1,5	1,5	1,5
Всесвітня історія	1	1	1	1
Громадянська освіта	2	2		
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	3+1	3+1	3+1	3+1
Біологія і екологія	2	2	2	2
Географія	1,5	1,5	1	1
Фізика і астрономія	3	3	4	4
Хімія	1,5	1,5	2	2
Фізична культура ⁴	3	3	3	3
Захист України	1,5	1,5	1,5	1,5
Вибірково-обов'язкові предмети	3	3	3	3
Інформатика, Технології Мистецтво	1,5	1,5	1,5	1,5
Додаткові години¹ на профільні предмети, окремі базові предмети, спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття	5	5	6	3
Курс за вибором. Стилiстика української мови	1	1	1	1
Курс за вибором. Математика				0,5
Фінансова грамотність	1	1		
Фізична культура (спецмедгрупа)	1	1	1	
Гранично допустиме тижневе навантаження	33	33	33	33
Індивідуальні заняття				
Біологія			0,5	
Хімія	0,5	0,5	0,5	
Фізика	0,5	0,5		0,5
Географія			0,5	0,5
Математика	0,5	0,5	1	0,5
Англійська мова	0,5		1	0,5
Історія			0,5	
Українська мова				1
Всього фінансується (без урахування поділу класу на групи)	38	38	38	38